

**თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა
ფაკულტეტი
საბაკალავრო პროგრამა არმენოლოგიაში**

საბაკალავრო პროგრამის დასახელება: არმენოლოგია
მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი – ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი. BA in Humanities

პროგრამის კოორდინატორი: თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის სრული პროფესორი, ფილ. მეცნ. დოქტ. ზაზა ალექსიძე,

საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი

პროგრამა მიზნად ისახავს, მომზადოს ბაკალავრი არმენოლოგიის მიმართულებით როგორც პრაქტიკული ისე სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობისათვის. ამისათვის იგი საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში დაეუფლება ისეთ ძირითად დარგებს, როგორცაა ახალი და ძველი სომხური ენები, სომხეთის ისტორია უძველესი დროიდან დღემდე, სომხური ლიტერატურის ისტორიას ასევე უძველესი დროიდან დღემდე. ვინაიდან ქართველი არმენოლოგი მზადდება მომავალში ძირითადად ქართულ-სომხური ურთიერთობის სფეროში (პედაგოგიურ, სათარჯიმნო, საბიბლიოთეკო, სამუზეუმო, საექსპერტო და ა.შ.) სამუშაოდ, ბაკალავრიატის დონეზე იგი მოისმენს ისეთ საგნებსაც, როგორცაა, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტერატურული ურთიერთობები, სომხეთის რესპუბლიკის თანამედროვე მდგომარეობა, თარგმანის თეორია, გაივლის სათარჯიმნო პრაქტიკას. ზოგადად, კურსდამთავრებული არმენოლოგიურ დისციპლინებთან ერთად უნდა ფლობდეს ქართველოლოგიურსაც, მისი აზროვნების უნარი მზად უნდა იყოს მათი შედარებითი ანალიზისათვის.

პროგრამამ სტუდენტი უნდა მოამზადოს შესასწავლი მასალის მხატვრულად ზუსტად აღსაქმელად და იმავე დროს კრიტიკულად გასააზრებლად, რომ მზად იყოს საქართველოს სახელმწიფოსა და ეკლესიას მიაწოდოს კვალიფიციური საექსპერტო დასკვნები და რეკომენდაციები. არმენოლოგიური დარგების პროფესიულად მცოდნე საქართველოს თითქმის ყველა სფეროში სჭირდება (პედაგოგიური და სამეცნიერო დაწესებულებები, ბიბლიოთეკები, მუზეუმები, საგარეო ურთიერთობები და დიპლომატიური მისიები, რეგიონებთან ურთიერთობა, შინაგანი და სასაზღვრო საქმეები), ამიტომ მათზე საბაზრო მოთხოვნილება გაციელებით უფრო დიდია, ვიდრე ეს ერთი შეხედვით შეიძლება ჩანდეს. სწორედ ამიტომ საბაკალავრო პროგრამა მიზნად ისახავს ქართველი არმენოლოგი ფართო ჰუმანიტარული ხედვის მქონე ექსპერტ-სპეციალისტად ჩამოყალიბოს.

სწავლის შედეგები

<p>საგანმანათლებლო შესაძლებლობას აძლევს შეიძინოს ცოდნა, უნარები და დემონსტრირება მიმართულებებით</p> <p>პროგრამა სტუდენტს შესაბამისი მათი შემდეგი</p>	<p>სწავლება, სწავლა და შეფასება</p>
--	-------------------------------------

<p>I. ცოდნა და გაცნობიერება</p> <p>1. იცის ძველი და ახალი სომხური ენის აღწერითი გრამატიკის სრული კურსი. ფლობს როგორც სომხურს ისე შესატყვის ქართულ გრამატიკულ ტერმინოლოგიას, სომხური ენის გრამატიკული აღწერის მეთოდებს, განსხვავებულ პრინციპებს, ქართულ-სომხურ ენობრივ კონტაქტებსა და სათანადო ლიტერატურას.</p> <p>2. ფლობს თარგმანის თეორიის ზოგად პრინციპებს და, აგრეთვე, სომხურიდან ქართულად და ქართულიდან სომხურად თარგმნის თავისებურებებსა და მდიდარ პრაქტიკულ გამოცდილებას.</p> <p>3. იცის სომხეთის ისტორია, მისი ისტორიოგრაფია და პერიოდიზაცია. საქართველოს სახელმწიფოში შესული სომხეთის ჩრდილო მხარეთა პოლიტიკურ, კულტურულ და ლიტერატურულ სიტუაციას. სპეციალურად ეუფლება საქართველოს და სომხეთის ეკელსიების ურთიერთობის ძირითად საკითხებს.</p> <p>4. იცის სომხური ლიტერატურის ისტორია, მისი პერიოდიზაციის პრინციპები, ქართულ-სომხური ლიტერატურული ურთიერთობების უმთავრესი საკითხებს და სათანადო ლიტერატურას.</p> <p>5. იცნობს თანამედროვე სომხეთის პოლიტიკურ, ეკონომიურ, საგარეო ორიენტაციის, უშუალო მეზობლებთან (განსაკუთრებით საქართველოსთან) ურთიერთობების საკითხებს, პოლიტიკურ ძალთა განლაგებას.</p>	<p>ძველი სომხური ენა, ახალი სომხური ენა, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები კოლოქვიუმი, პრაქტიკუმი ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>თარგმანის თეორია მხატვრული თარგმანი, პრაქტიკუმი ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>სომხეთის ისტორია, სომხეთის თანამედროვე მდგომარეობა, სომხური ლიტერატურის ისტორია, ქართულ-სომხური საეკლესიო ურთიერთობები ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>სომხური ლიტერატურის ისტორია, ქართულ სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები რეფერატი, პრეზენტაცია ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>სომხეთის თანამედროვე მდგომარეობა ლექცია-სემინარი, ზეპირი გამოცდა</p>
<p>II. ცოდნის პრაქტიკული გამოყენება/პრაქტიკული უნარები:</p> <p>1. შეუძლია ახალ სომხურ ენაზე მხატვრული და სამეცნიერო ტექსტების, პრესის, იურიდიული და ეკონომიკური ხასიათის დოკუმენტების თავისუფლად კითხვა და მეტყველება; სომხურიდან ქართულად და ქართულიდან სომხურად წერილობით და ზეპირად თარგმნა; ძველ სომხურ ენაზე შეუძლია კლასიკური</p>	<p>ძველი სომხური ენა, ახალი სომხური ენა, სათარჯიმნო პრაქტიკუმი კოლოქვიუმი, პრაქტიკუმი ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p>

<p>პერიოდის ტექსტების თარგმნა სომხურიდან ქართულად – რთულ შემთხვევებში ლექსიკონის გამოყენებით.</p> <p>2. ფლობს ქართულ-სომხური ენობრივი ურთიერთობის ძირითად საკითხებს: გრამატიკული კატეგორიებისა და სინტაქსური სტრუქტურების მსგავსება-განსხვავებას, საერთო ხმარების (ერთი წყაროდან მომდინარე) ლექსიკასა და ერთმანეთისგან ნასესხებ სიტყვებსა და ტერმინებს, ერთმანეთისაგან ძველად თარგმნილ გრამატიკულ თხზულებებს.</p> <p>3. ერკვევა სომხურ ისტორიოგრაფიის საკითხებზე არსებულ განსხვავებულ შეხედულებებში და შეუძლია გაერკვას მათი საბუთიანობის ოპტიმალურობაში, შეეძლოს სხვადასხვა ხასიათის წყაროს მოძებნა და გამოყენება სომხეთის ისტორიის მოცემული ეტაპისათვის; ფლობს სადავო საკითხების გადმოცემისას პოლემიკური ეტიკის ნორმებს.</p> <p>4. ერკვევა ქართულ-სომხური ლიტერატურული ურთიერთობის (ძველად და ახლა) ძირითად საკითხებში: ერთმანეთისაგან თარგმნილი ლიტერატურა, საერთო ლიტერატურული ინტერესები, დოგმატიკაში განსხვავების გავლენა ლიტერატურულ კონტაქტებზე, საერთო და განსხვავებული ლიტერატურული ტერმინოლოგია.</p>	<p>ძველი სომხური ენა, ახალია სომხური ენა, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები კოლოქვიუმი, პრაქტიკუმი ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>სომხეთის ისტორია, სომხეთის თანამედროვე მდგომარეობა, სომხური ლიტერატურის ისტორია, ქართულ-სომხური საეკლესიო ურთიერთობები ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p> <p>სომხური ლიტერატურის ისტორია, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები ლექცია-სემინარი რეფერატი</p>
<p>III. ზოგადტრანსფერული უნარები</p> <p>1. სწავლების პროცესი ორგანიზებულია ისე, რომ კურსის დამთავრების შემდეგ სტუდენტს დამოუკიდებლად შეეძლოს ისტორიული და ლიტერატურული პროცესების ანალიზი და შეფასება. ამ უნარის განვითარებას განსაკუთრებით ხელს შეუწყობს ისეთი საგანი, როგორცაა ენობრივი და ლიტერატურული ურთიერთობები, რომელიც ბუნებრივად მოითხოვს შეპირისპირებისა და მსგავსება-განსხვავებათა შემჩნევისა და გამომწვევი მიზეზების ახსნის, მათი განზოგადებისა და ისტორიულ პროცესში ადგილის მიჩენის უნარს.</p>	<p>სომხური ენები ახალი და ძველი, სომხური ლიტერატურის ისტორია, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები, სომხეთის ისტორია ლექცია-სემინარი რეფერატი</p>

<p>2. ვინაიდან ქართული არმენოლოგია არ შეიძლება არსებობდეს ქართველოლოგიის გარეშე, სტუდენტს სწავლების პროცესში უხდება დიდ მასალასთან ურთიერთობა, რაც მისგან და პედაგოგისგან ბუნებრივად მოითხოვს ასწავლოს და ისწავლოს დროის რაციონალური განაწილება, განსხვავებული ტიპისა და ენის მასალის ორგანიზება ცნობიერებასა და კომპიუტერულ მონაცემთა ბაზაში, არსებითი გამიჯვნა არაარსებითისგან ანალიზისა და დამახსოვრების პროცესში.</p> <p>3. სომხური და ქართული ენების ცოდნა, სომხური კულტურული სამყაროს ცოდნა მას გაუადვილებს კონტაქტებს არა მარტო კავკასიურ გარემოში, არამედ სომხური დიასპორის კავკასიის გარეთაც ფართო გავრცელების გამო მთელს მსოფლიოშიც.</p>	<p>ახალი და ძველი სომხური ენა, ქართულ-სომხური ენობრივი და ლიტ. ურთიერთობები, სომხეთის თანამედროვე მდგომარეობა, სომხეთის ისტორია ზეპირი და წერილობითი გამოცდა</p>
--	--

პროგრამის არჩევის ბოლო ვადაა სწავლების II სემესტრი

შესაძლებელია პროგრამის არჩევა III სემესტრშიც, ასეთ შემთხვევაში საგანთა სემესტრული განაწილება შეიცვლება

შეფასება:

შეფასების სისტემა ასქულიანია და მოქნილობით ოპტიმალურია სწავლებისათვის, რადგან სხვადასხვა პარამეტრების შეჯამებისა და დიფერენციაციის საშუალებას იძლევა. ენისა და პრაქტიკული კურსებისათვის ჯამური შეფასების ჩამოყალიბება ასპექტების შემდეგი პროცენტული თანაფარდობით წარმოებს:

ლექციებზე დასწრება – 10%

პრაქტიკუმი 20%

კოლოქვიუმი 20%

ბამოცდა (წერილობითი და ზეპირი) 20%+20%= 40%

თარგმანის თეორიის შემთხვევაში შეფასების სისტემა ივსება მხატვრული თარგმანის კომპონენტით

დასწრება – 20%

მხატვრული თარგმანი 20%

პრაქტიკუმი მონაწილეობა 30%

საკოლო ბამოცდა 30%

თეორიული კურსებისათვის ჯამური შეფასების ჩამოყალიბება ასპექტების შემდეგი პროცენტული თანაფარდობით წარმოებს

დასწრება – 10%

კოლოქვიუმი მონაწილეობა 20%

სემინარში მონაწილეობა 30%

საკოლო ბამოცდა 40%

პროგრამაში მონაწილე ლექტორები: თსუ არმენოლოგიის პროგრამას ჰყავს მაღალკვალიფიციური პროფესორ-მასწავლებლები (1 სრული პროფესორი, და 2 ასოცირებული პროფესორი); პროგრამის განხორციელებაში მონაწილეობას იღებს ენების ცენტრის მასწავლებელი და სამი მოწვეული პედაგოგი.

მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა: სწავლის პროცესში სტუდენტს შეუძლია გამოიყენოს არმენოლოგიის დეპარტამენტთან არსებული პროფ. მელიქსეთ-ბეგის სახ. ბიბლიოთეკაში დაცული უნიკალური ფონდი, რომელიც სრულიად ხელმისაწვდომია სტუდენტებისათვის, გარდა ამისა, დეპარტამენტს საკუთარი კონტაქტების საფუძველზე შეუძლია უზრუნველყოს სრულყოფილი სათარჯიმნო პრაქტიკა როგორც თბილისში, ასევე (სათანადო დაფინანსების შემთხვევაში) სომხეთის რესპუბლიკაშიც.

დასაქმების სფეროები: ბაკალავრი მზადდება ფილოლოგიის დარგში, საინფორმაციო-ბიბლიოგრაფიული, სარედაქტორო, სარეფერენტო, საარქივო-სამუზეუმო, მეთოდური, სათარჯიმნო და მხატვრულ-კრიტიკული საქმიანობისათვის. ჰუმანიტარიის ბაკალავრი არმენოლოგის სპეციალობით მომზადებულია სხვადასხვა ტიპის სახელმწიფო დაწესებულებებში, გამომცემლობებში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა სისტემებში, ბიბლიოთეკებში, არქივებსა და მუზეუმებში, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში ყველა იმ თანამდებობაზე სამუშაოდ, რომელიც გათვალისწინებულ იქნება ბაკალავრის ხარისხის მქონე სპეციალისტათვის, მან უნდა ასწავლოს სომხურ სკოლებში სომხური და ქართული დისციპლინები, იმუშაოს ბიბლიოთეკებში, სადაც მრავლად არის სომხური ლიტერატურა.

სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობა: ჰუმანიტარიის ბაკალავრს არმენოლოგის სპეციალობით უფლება ეძლევა, სწავლა გააგრძელოს მაგისტრატურაში.

major/minor პროგრამების კომბინაციები.

major
არმენოლოგია

minor
ქართული ფილოლოგია
პედაგოგიკა
ფილოსოფია
საქართველოს ისტორია
კავკასოლოგია

ეთნოლოგია

